

תחזית מאקרו כלכלית לשנת 2012

24 בנובמבר 2011

תרחיש בסיס - הנחות היסוד ותנאי רקע

- ✓ **נסיגה בגוש האירו – גוש האירו, אליו מופנים כ- 32% מיצוא הסחורות הישראלי, צפוי לרשום נסיגה של 0.3% בתוצר, לאחר צמיחה של 1.5% ב- 2011.**
- ✓ **האטה נוספת בקצב הצמיחה בארה"ב - ארה"ב, אליה מופנים כ- 26% מיצוא הסחורות של ישראל, צפויה לצמוח ב- 1.3%¹, לאחר צמיחה של 1.7% ב- 2011.**
- ✓ **האטה בקצב צמיחת המדינות המתפתחות: בסין, אליה מופנה כ- 4% מהיצוא הישראלי, צפויה הצמיחה לרשום האטה נוספת ל- 8.2% בשנה הקרובה לאחר 9.1% ב- 2011. למרות ההאטה עדיין מדובר בקצב צמיחה מהיר, המהווה פוטנציאל חיובי.**
- ✓ **הסחר העולמי של סחורות צפוי לרשום האטה נוספת בקצב התרחבותו: קצב גידול 4.8% צפוי בשנה הקרובה, לאחר 6.8% בשנת 2011.**
- ✓ **סביבת ריביות נוחה צפויה בשנה הקרובה, כאשר גוברים הסיכויים להורדות ריבית נוספות בחודשים הקרובים הן בישראל והן בגוש האירו.**
- ✓ **עליה חדה ברמת אי-הוודאות באשר ליציבות הכלכלית העולמית – אשר תפגע בנטייה להרחיב צריכה והשקעות.**
- ✓ **אפקט העושר השלילי – הירידה בערך הנכסים הפיננסיים שבידי הציבור, לצד החשש לירידת ערך גם של נכסיהם הריאליים (נדל"ן) תפגע בנכונות הצרכנים להגדיל את צריכתם.**
- ✓ **צפוי גידול בהכנסה הפנויה של קבוצות אוכלוסייה מסוימות (על רקע יישום המלצות וועדת טרכטנברג), אשר יכול לתמוך בביקושים המקומיים – במידה ויושמו ההמלצות בתחום החינוך לגיל הרך, הדיור והמיסוי, עשוי הדבר להביא לגידול בהכנסה הפנויה של חלק ניכר מהציבור (בעיקר משפחות לילדים קטנים) ובכך יתמוך בביקושים המקומיים.**
- ✓ **צפי להמשך מגמת עליית שכר העבודה במשק – כל הסכם שיתקבל בקשר עם סוגיית עובדי חברות כ"א, סביר שיגלם בתוכו עדכון משמעותי כלפי מעלה של שכר עובדים אלו, לצד חשש ליצירת לחצים לעדכוני שכר ביתר מגזרי המשק. בנוסף, צפוי באוקטובר 2012 להתעדכן שכר המינימום ל- 4,300 ₪ (עלייה של 4.9% לעומת שכר מינימום הנוכחי). כל אלו ימשכו כלפי מעלה את הוצאות השכר במפעלים.**
- ✓ **במהלך שנת 2012 צפוי פיחות קל (3% - 4%) בשערו של השקל ביחס לדולר - זאת בעיקר על רקע צפי להתחזקותו של הדולר בעולם (בעיקר ביחס ליורו). מאחר ולמעלה מ- 75% מעסקאות היצוא נקובות בדולרים, עשוי גורם זה לסייע לחלק ניכר מהיצואנים בשנה הקרובה בהתמודדותם על שחיקת כושר התחרות המתמשכת.**

¹ על פי תחזיות עדכניות של ה-Economist.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

- ✓ **ייסוף צפוי של כ- 1% צפוי במהלך 2012 בשערו של השקל מול האירו – היצואנים**
לגוש האירו יספגו, כפי הנראה, מכה כפולה: גם נסיגה/האטה ניכרת בביקושים וגם ייסוף בשערו של השקל אל מול היורו. עוצמת הייסוף תלויה כמובן במידת היחלשותו של האירו בעולם, על רקע עוצמת המשבר וסוגיית יציבותו של גוש האירו.
- ✓ **התייקרות מחירי התשומות שבשליטת הממשלה – בשנת 2012 צפויה עלייה נוספת**
במחירי החשמל, הארנונה והמים. התייקרויות אלו יחמירו את השחיקה ברווחיות החברות הישראליות.
- ✓ **צפי להמשך מגמת הירידה במחירי חומרי הגלם התעשייתיים**, זאת לנוכח החולשה הצפויה בפעילות הכלכלית בעולם. צפי לירידה של בין 3% ל- 4% במחירי חומרי הגלם לתעשייה.
- ✓ **סביבת מס אטרקטיבית לתעשייה המייצאת – למרות הקפאת הרפורמה במס, והעלאת**
מס החברות חזרה ל- 25% בשנת 2012, תמשיך התעשייה המייצאת, ובעיקר זו הממוקמת בפריפריה, ליהנות משיעורי מס אטרקטיביים.
- ✓ **תחזית זו מניחה יציבות במצב הביטחוני**. הידרדרות במצב הביטחוני תביא כמובן להרעה גם במצב הכלכלי.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

תחזית לשנת 2012 – תרחיש בסיס

- ✓ **בשנת 2012 צפויה האטה בקצב צמיחת המשק, כאשר התוצר צפוי לצמוח ב- 2.7%, לאחר צמיחה של 4.9% בשנת 2011², ושל 4.8% בשנת 2010.**
- ✓ **משמעות הדבר, עלייה של 1% בתוצר לנפש בשנת 2012, לאחר גידול של 3% בשנת 2011.**
- ✓ **ההאטה תיגזר כולה מהאטה ניכרת בקצב צמיחת התוצר העסקי, אשר צפוי לצמוח ב- 2.5%, לאחר צמיחה מהירה של 5.5% ב- 2011, ו- 5.8% ב- 2010.**
- ✓ **נסיגה בולטת צפויה בהשקעות בענפי המשק (-11.6%), זאת לאחר שנתיים של גידול דו-ספרתי. נסיגה צפויה זו תחול על רקע סיום שלב ההשקעה במכונות וציוד של מפעל אינטל בקריית גת לצד צפי להאטה ואף נסיגה של ממש בהשקעות יתר ענפי המשק.**
- ✓ **במקביל, האטה קלה נוספת צפויה בשנת 2012 בקצב התרחבות היצוא, זאת לאחר האטה ניכרת בשנת 2011: יצוא הסחורות והשירותים (ללא יהלומים) צפוי לצמוח בשנה הקרובה ב- 2.9%, לאחר גידול של 3.3% ב- 2011 וגידול מהיר של 10.7% ב- 2010.**
- ✓ **ההאטה ביצוא תיגזר משילוב של האטה הן בקצב גידול יצוא הסחורות (ללא יהלומים) והן בקצב גידול יצוא השירותים.**
- ✓ **ביצוא התעשייתי צפוי גידול בקצב הדומה לשנה הקודמת (4%), זאת בעיקר הודות לצפי לתחילת פעילות היצוא של מפעל אינטל המשודרג בתחילת 2012, ולמרות ההאטה הניכרת שצפויה להיות מורגשת ביצוא יתר ענפי התעשייה (בחלקם אף צפויה נסיגה של ממש).**
- ✓ **על רקע השחיקה בערך תיק הנכסים של הציבור ורמת אי-הוודאות הגוברת, צפויה בשנת 2012 האטה ניכרת בקצב גידול הצריכה הפרטית: גידול צפוי של 1.8% לעומת קצב גידול שנתי של כ- 5% בכל אחת מהשנים 2010-2011. ההאטה תיגזר בעיקרה מנסיגה חדה (של כ- 7%) בצריכת מוצרים בני קיימא, לצד האטה בקצב התרחבות הצריכה הפרטית השוטפת (2.7%).**
- ✓ **הצריכה הפרטית לנפש צפויה להישאר ללא שינוי, לאחר גידול של 2.8% בשנת 2011, ושל 3.3% ב- 2010.**
- ✓ **מנגד, האצה צפויה בקצב גידול הצריכה הציבורית המקומית (ללא יבוא ביטחוני) – צפי לעלייה של 3.8%, לאחר גידול של 3% ב- 2011 ושל 2.2% ב- 2010.**
- ✓ **האטה צפויה גם בקצב קליטת המועסקים למשק: צפי לגידול של 1.2% במספר המועסקים הישראלים במשק, לאחר גידול של 3.1% ב- 2011. הגידול ייגזר ברובו מגידול במספר המועסקים במגזר הציבורי.**
- ✓ **עלייה מחודשת צפויה בשיעור האבטלה ב- 2012 ל- 6.4% מכוח העבודה האזרחי, כאשר מספר המובטלים יעלה לכ- 211 אלף איש, לעומת 183 אלף בשנת 2011, תוך עלייה מזערית בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה ל- 57.7% (לעומת 57.6% בממוצע ב- 2011). תוספת של כ- 28 אלף מובטלים למשק.**

² לפי אומדני הלמס', שפורסמו ב- 11.10.2010.

תרחיש פסימי – הנחות יסוד

המשבר בגוש האירו מעמיק מעבר לצפוי, וגובר החשש להתפרקות גוש האירו (תיתכן עזיבה של יוון מהגוש). תרחיש זה גורר אחריו את יתר העולם למשבר כלכלי עמוק:

- בגוש האירו – צפי לנסיגה של 2% עד 3% בתוצר.
- בארה"ב – צפי לקיפאון עד נסיגה של 1%.
- במדינות המתפתחות – צפי להאטה ניכרת בקצב הצמיחה, שתמשיך להיות חיובית.
- הסחר העולמי צפוי לרשום נסיגה.

תחזית לשנת 2012 – תרחיש פסימי

- ✓ בתרחיש הפסימי צפויה בשנת 2012 האטה ניכרת בקצב צמיחת המשק – צמיחה צפויה של מעט פחות מ-1% (0.8% בדומה לשנת 2009).
- ✓ משמעות הדבר, נסיגה של כ-0.9% בתוצר לנפש בשנת 2012.
- ✓ ההאטה תיגזר כולה מהתוצר העסקי, אשר צפוי להישאר כמעט ללא שינוי.
- ✓ נסיגה בולטת של כ-13.4% צפויה בהשקעות בענפי המשק.
- ✓ נסיגה של כ-2.4% צפויה ביצוא הסחורות והשירותים (ללא יהלומים), זאת לאחר האטה ניכרת בשנת 2011. הנסיגה תיגזר משילוב של נסיגה זעומה (-0.2%) ביצוא הסחורות (ללא יהלומים), לצד נסיגה של קרוב ל-7% ביצוא השירותים.
- ✓ ביצוא התעשייתי צפוי קיפאון, למרות הנסיגה בהיקפי הסחר העולמי של סחורות וזאת בעיקר הודות לצפי לתחילת פעילות היצוא של מפעל אינטל המשודרג בתחילת 2012.
- ✓ האטה ניכרת צפויה בקצב גידול הצריכה הפרטית: גידול צפוי של 1.6% לעומת קצב של כ-5% בכל אחת מהשנים 2010-2011. ההאטה תיגזר בעיקרה מנסיגה חדה (9.1%) בצריכת מוצרים בני קיימא, לצד האטה בקצב התרחבות הצריכה הפרטית השוטפת (2.7%).
- ✓ הצריכה הפרטית לנפש צפויה להישאר כמעט ללא שינוי (-0.1%).
- ✓ מנגד, האצה צפויה בקצב גידול הצריכה הציבורית המקומית (ללא יבוא ביטחוני) – צפי לעלייה של 3.6%, לאחר גידול של 3% ב-2011.
- ✓ האטה ניכרת צפויה בקצב קליטת המועסקים למשק: צפי לגידול של 0.6% במספר המועסקים במשק, לאחר גידול של כ-3.1% ב-2011. הגידול ייגזר ברובו מגידול במספר המועסקים במגזר הציבורי.
- ✓ עלייה מחודשת צפויה בשיעור האבטלה ב-2012 ל-7% מכוח העבודה האזרחי, כאשר מספר המובטלים יעלה לכ-229 אלף איש, לעומת 183 אלף בשנת 2011, תוספת של כ-46 אלף מובטלים למשק.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

תחזית התאחדות התעשיינים לשנת 2012

תחזית 2012 התאחדות התעשיינים (תרחיש פסימי)	תחזית 2012 התאחדות התעשיינים	2011 אומדני למ"ס	2010	
0.8%	2.7%	4.9%	4.8%	תוצר
-0.9%	1.0%	3.0%	2.9%	תוצר לנפש
-0.1%	2.5%	5.5%	5.8%	תוצר עסקי
1.6%	1.8%	4.8%	5.3%	צריכה פרטית
-9.1%	-7.1%	13.7%	13.3%	מזה: בני-קיימא
2.7%	2.7%	3.9%	4.5%	צריכה שוטפת (צריכה למעט בני-קיימא)
-0.1%	0.0%	2.8%	3.3%	צריכה פרטית לנפש
3.6%	3.8%	3.0%	2.2%	צריכה ציבורית מקומית
3.8%	4.0%	4.1%	3.3%	מזה: צריכה אזרחית
2.8%	3.0%	-0.8%	-1.8%	צריכה ביטחונית מקומית
-8.5%	-5.8%	22.9%	4.0%	השקעה גולמית מקומית
-7.9%	-6.7%	16.5%	13.6%	מזה: השקעה בבכסים קבועים
5.0%	5.0%	13.0%	12.7%	השקעה בבנייה למגורים
-13.4%	-11.6%	18.7%	13.4%	השקעות בענפי המשק (ללא או"מ)
-2.4%	2.9%	3.3%	10.7%	יצוא סחורות ושירותים (ללא יהלומים)
-0.2%	3.8%	4.2%	13.0%	מזה: יצוא סחורות (ללא יהלומים)
0.0%	4.0%	4.2%	13.3%	מזה: יצוא תעשייתי
-6.9%	1.0%	1.5%	6.4%	יצוא שירותים
-5.2%	-4.3%	12.1%	12.7%	יבוא אזרחי
-6.0%	-4.9%	14.5%	18.6%	מזה: יבוא סחורות אזרחי
-2.5%	-2.0%	4.8%	-2.4%	יבוא שירותים
7.0%	6.4%	5.7%	6.6%	שיעור אבטלה
229	211	183	209	מספר מובטלים (אלפים)
57.7%	57.7%	57.6%	57.3%	שיעור השתתפות בכוח העבודה
0.6%	1.2%	3.1%	3.4%	מועסקים ישראלים

תחזית זו בוצעה ע"י צוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת המחלקה

ג'ולי שדה זלצר, ראש תחום ניתוחים כלכליים

חגית שמריו, כלכלנית המחלקה

טלפון: 03-5198807